

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DZIENNIK POSWIECONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefon 75 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia” —: w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15.
Nr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49. Wydział Powiatowy, pok. 10.

Spór o Nowogródek

Z kół politycznych Warszawy otrzymujemy artykuł w sprawie podziału terytorjalnego Rzeczypospolitej, a w szczególności o roli województwa nowogródzkiego. Artykuł ten jest cennym przyczynkiem do zajęcia przez nas w tej sprawie stanowiska. (Red.)

W centrum zainteresowań opinii publicznej Ziemi Wschodnich znajduje się obecnie kwestia zmiany granic województwa wileńskiego i parcelacja województwa nowogródzkiego. Tocząca się w tej materii dyskusja ma jednak charakter ściśle akademicki. Trudno bowiem wyobrazić sobie, aby tak doniosła sprawa, jak zmiana granic jednostek administracyjnych Ziemi Wschodnich, mogła być dokonana w oderwaniu od całości zagadnienia nowego podziału administracyjnego Państwa. bez uprzednich bardzo wyczerpujących studiów, bez zebrania materiałów, bez spisu ludności, który dostarczyłby może orientacyjnych wskazówek w panujących obecnie stosunkach, oraz bez wytknięcia zasad, na których przyszedł podział administracyjny Państwa ma się opierać. Zdecydowana musi być bowiem mianowicie zasada, czy podział ten będzie szedł w kierunku tworzenia dużej ilości jednostek administracyjnych II-jej instancji, czy też, odwrotnie — podstawa podziału będzie kilka rozległych terytorjalnie prowincji, obejmujących kompleksy ziemi zbliżonych do siebie pod względem struktury gospodarczej, narodowościowej i t. p.

Dopóki te zasadnicze kwestie nie zostaną rozstrzygnięte, dopóty wszelkie rozważania na temat takiego lub innego podziału Ziemi Wschodnich, takiej lub innej zmiany granic lub parcelacji istniejących województw, wydają się być przedwczesne, a przeprowadzenie ich może się okazać w praktyce nawet szkodliwe, gdyż odwołując się do sprawy zasadniczego podziału, przedłużają stan istniejącego obecnie prowizorium i — rzecz naturalna — poglądnie za sobą pozostawiają wydatki, które w przyszłości okazać się mogą niekorzystnie wykorzystane.

Tocząca się ożywiona dyskusja „podziałowa” jest temniej ciekawa i charakterystyczna dla panujących nastrojów i tendencji w opinii publicznej. Istnieje kilka projektów nowego podziału Ziemi Wschodnich. Pierwszym z nich jest utworzenie wielkiej prowincji Wileńskiej, w skład której wchodziłyby wszystkie ziemie b. Wielkiego Księstwa Litewskiego, t. j. obecne województwo Wileńskie, Nowogródzkie, część Białostockiego i Poleskiego. Drugi projekt przewiduje skasowanie województwa Nowogródzkiego i podzielenie go pomiędzy województwa Wileńskie, Poleskie i Białostockie. Trzeci — przyłączenie do Województwa Nowogródzkiego do woj. Wileńskiego powiatów: Lida, Szczuczyn, Wołożyn i przeniesienie stolicy województwa do Baranowicz, — czwarty: pozostawienie województwa Nowogródzkiego z przeniesieniem jego siedziby do

Słonima oraz przyłączeniem do Wilna powiatów: Wołożyn i Lida, a do Nowogródka powiatów: Wołkowysk i ewentualnie Kosów z woj. Poleskiego.

Najbardziej popularnym, jeżeli chodzi o opinie wileńskie, jest projekt trzeci. Społeczeństwo wileńskie wzięło w tym pewien środek ratunku wobec duszenia się gospodarczego, jakie przeżywa Wilno na skutek zamknięcia granic Litwy i Rosji Sowieckiej.

Trzeba być jednak wielkim optymistą, aby uważać, że przyłączenie tych trzech powiatów, mogłoby radykalnie usunąć niedomaganie wileńskie. Przyłączenie tych powiatów — to tylko dawka kamforu dla umiarkowanego gospodarczego organizmu wileńskiego, która przyczyniła się do zamierania Wilna są o wiele głębsze i na ich uleczenie potrzebne byłoby odpowiednio silne środki. Jednym z nich byłoby utworzenie wielkiej pro-

wincji wileńskiej, co wynagrodziłoby ujemne skutki obecnej zamknięcia dróg gospodarczych do Litwy i Rosji. Utworzenie jednak takiej prowincji mogłoby być dokonane tylko po przeprowadzeniu nowego podziału administracyjnego Państwa, wymagałoby bowiem wprowadzenia poważnych zmian do obowiązującego dzisiaj systemu administracji.

Pozostałe projekty są półśrodkami. Przeniesienie siedziby województwa nowogródzkiego do Baranowicz lub do Słonima ma znaczenie lokalne, podczas gdy utworzenie prowincji wileńskiej, przywrócenie choć w części Wilnu jego historycznej roli — ma pierwszorzędne znaczenie państwowe. Podobnie jak na Zachodzie Gdynia i jak nasze doświadczenia do morza, tak też i Wilno jest na Wschodzie filarem mocarstwa polskiego, który za wszelką cenę należałoby umacniać, a nie osłabiać.

Z tego względu również wątpliwą wartość posiadaloby przeniesienie siedziby województwa nowogródzkiego do Baranowicz mimo faszynującego rozwoju gospodarczego tego ośrodka, bez tradycji historycznych i kulturalnych, ponieważ Nowogródek jest naturalnym uzupełnieniem Wilna i w prowincji wileńskiej powinien odgrywać rolę bazy pomocniczej dla Wilna. Duże wkłady materialne oraz tradycje historyczne i kulturalne przemawiają za utrzymaniem tam ośrodka administracyjnego, podporządkowanego Wilnu. Dla naszej asymilacji państwowej Nowogródek zrobił już bardzo wiele i przeniesienie siedziby do Baranowicz przekreśliłoby całą dotychczas przeprowadzoną pracę, a włożone wkłady materialne poszłyby w dużej mierze na marne.

K. Ostyk.

Reforma podatku przemysłowego

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Wczoraj obradowała komisja skarbowo pod przewodnictwem pos. Krzyżanowskiego w obecności min. Matuzewskiego i wice-min. Grodzynskiego nad projektem reformy podatku przemysłowego, przedłożonym jej przez podkomisję skarbową.

Dyskusja przyciągnęła się do północy. Co się tyczy ulg, to utrzymano stanowisko podkomisji.

Komisja powzięła w sprawie odwołań zasadę, że władze skarbowe mają rozstrzygać odwołania w ciągu 12 miesięcy. O ile nie załatwi się tego odwołania w ciągu roku uważa się załatwienie za odmowne i płatnikowi przysługuje prawo wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Zwrot skonfiskowanych powstańcom majątków

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Sąd Najwyższy wydał dziś wyrok w sprawie zwrotu majątków skonfiskowanych przez władze rosyjskie za udział Polaków w powstaniach, a następnie przejętych przez rząd polski.

Sąd Najwyższy oddał skargi kasacyjne Prokuratorji Generalnej, zatwierdzając tem wyrok wileńskiego S. O., nakazujący powódce p. Uszyckiej zwrot majątku skonfiskowanego jej przodkom za udział w powstaniu.

Wyrok ten stworzył podstawę do wyrokowania w szeregu innych podobnych spraw.

P. prem. Bartel w Krakowie

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Premier Bartel przybył do Krakowa w sprawach prywatnych.

Nowy ambasador St. Zjednoczonych

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Na stanowisko ambasadora amerykańskiego w Polsce został ostatecznie mianowany znany fabrykant samochodów Willys.

Obawy litewskie przed wzmocnieniem wileńskiej stacji radjowej

(Telefonem od wt. kor. z Wilna)

W litewskich kołach rządowych powstawało przejawiające się w prasie zaniepokojenie z powodu budowy nowej wielkiej radiostacji w Warszawie.

W Kownie liczą się ogólnie z tem, że po zmontowaniu nowej radiostacji warszawskiej, dotychczasowa przeniesiona zostanie do Wilna.

W tym wypadku zasięg nowej stacji wileńskiej obejmowałby całą Litwę, co zdaniem czynników oficjalnych litewskich jest nader niepożądanym i dlatego rząd liczy się z koniecznością zmontowania w Kownie nowej radiostacji o sile odpowiadającej ewentualnej nowej radiostacji wileńskiej.

W Hiszpanji znowu przesilenie

PARYŻ 4. III. Donoszą z Madrytu, że sytuacja polityczna jest w dalszym ciągu naprężona. Pogłoski o przesileniu gabinetu nowo przybrały na sile po dzisiejszej dłuższej audjencji udzielonej przez króla Alfonsa byłemu ministrowi Martinez Anidos, który uchodził za przyszłego szefa rządu. Koła polityczne omawiają z ożywieniem audjencję Anidosa u króla. Opinia publiczna nie jest jednak poinformowana o treści rozmowy. Krążą pogłoski, że do nowego rządu wejdzie kilku generałów. W ten sposób nowy gabinet byłby w rzeczywistości przedłużeniem dyktatury Primo de Riveri. Zresztą wysuwany na stanowisko premiera Anidos był ministrem spraw wewnętrznych w gabinetcie Primo de Riveri i uchodził za prawą rękę byłego dyktatora.

Zjazd kupców żydowskich woj. nowogrodzkiego

Dnia 22 marca 1930 r. o godz. 11.30 w lokalu Strazy Ogniowej w Baranowicach odbył się zjazd kupców żydowskich woj. Nowogrodzkiego...

Wybrane prezydium postanowiło wysłać depeszę podawającą do Pana Prezydenta R. P. i Marszałka Józefa Piłsudskiego, poczem P. Starosta przyzwał zebranych w imieniu powiatu i inżynier Winnikow w imieniu Magistratu m. Baranowicz...

Następnie zabrał głos Kapłński Rafał ze Słonima, który zaproponował wysłać depeszę do Wschepolskiego Zarządu Drobnych Kupiectwa w Warszawie...

Następnie zabrał głos Kapłński Rafał ze Słonima, który zaproponował wysłać depeszę do Wschepolskiego Zarządu Drobnych Kupiectwa w Warszawie...

Następnie zabrał głos Kapłński Rafał ze Słonima, który zaproponował wysłać depeszę do Wschepolskiego Zarządu Drobnych Kupiectwa w Warszawie...

KUFON na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Życia Nowogrodzkiego”

Polskie traktaty

GENEWA 4.III. Przesłany przez rząd polski Sekretariatowi Ligi Narodów do celu rejestracji traktatów rozjemczko-pojednawczych...

Gabinet Tardieu

PARYŻ, 4.III. Gabinet Tardieu stanął jutro przed parlamentem, Prasie nie licząc oczywiście paru dzienników lewicowych...

Sensacyjne oświadczenie posła francuskiego w Berlinie

PARYŻ 4.III. Jak donoszą z Berlina posel francuski przy rządzie niemieckim oświadczył ministrowi spraw zagranicznych...

Waldemarś wraca do władzy?

KOWNO, 4.III. W kołach politycznych uchodzi za pewnik, że b. dyktator Litwy Waldemarś powróci niebawem do władzy w charakterze ministra spraw zagranicznych...

Powstanie Klubu Polityczno-Społecznego w Lidzie

We wtorek dnia 4 marca b. r. odbyło się w Lidzie organizacyjne zebranie Klubu Polityczno-Społecznego...

Powstanie Pow. Pożyczkowej Kom. Odbudowy w Lidzie

Dnia 3 marca w sali Starostwa odbyło się posiedzenie Pow. Pożyczkowej Kom. Odbudowy pod przewodnictwem zastępcy starosty p. Dziadłowicz...

Konkurs na temat znaczenia pokoju

Zarząd żeńskiego FIDAC'u w Polsce zwrócił się do ministerstwa oświaty z prośbą o zorganizowanie konkursu dla młodzieży szkolnej w wieku od 14 do 17-ty lat na temat znaczenia pokoju dla ludzkości...

Walne zebranie Związku Strzeleckiego Oddział w Lidzie

Wczoraj 28 lutego odbyło się w Lidzie walne zebranie członków Oddziału Związku Strzeleckiego...

Program obchodu imienia Marsz. Piłsudskiego

Nowogrodzki Komitet Obchodu imienia Marszałka Piłsudskiego podjął następujący program uroczystości...

REKLAMA jest dźwięnią handlu

Ważnym elementem w handlu jest reklama, która przyciąga klientów i zwiększa obroty...

Rozwój Związku Akademików woj. Nowogrodzkiego

Powstanie dzisiejszego związku Akademików woj. Nowogrodzkiego było wynikiem działalności Kola Akademickiego w Warszawie...

Z chwilą powstania związku Akademików woj. Nowogrodzkiego, niosącemu imię Związku Akademików woj. Nowogrodzkiego i obejmującego teren całego województwa...

Związek Akademików woj. Nowogrodzkiego

Ważnym elementem w handlu jest reklama, która przyciąga klientów i zwiększa obroty...

Następny zjazd odbył się w Lidzie 10 lutego 1926 r. Na tym zjeździe zapadła uchwała o połączeniu związku ak. Nowogrodzkiego z Kolem ak. Mińszczan...

Program obchodu imienia Marsz. Piłsudskiego

Nowogrodzki Komitet Obchodu imienia Marszałka Piłsudskiego podjął następujący program uroczystości...

Następny zjazd odbył się w Lidzie 10 lutego 1926 r. Na tym zjeździe zapadła uchwała o połączeniu związku ak. Nowogrodzkiego z Kolem ak. Mińszczan...

Co słychać nowego?

5 Dziś: Popielec Jutro: Wiktor Sroda

Biuletyn stacji meteorologicznej w Nowogrodku z dnia 4-III 1930 r.

Godz. 6.17. - Ciśnienie powietrza 768, kierunek wiatru zachodni, szybkość 3 m. na sek. Mniejsze 2 zamurzone. Temperatura powietrza -1,3. Godzina 12.17. Ciśnienie powietrza 766, kierunek wiatru zachodni, szybkość 7 m. na sek. Mniejsze 0, zamurzone. Temperatura powietrza +4,8. Godzina 20.17. Ciśnienie powietrza 765, kierunek wiatru zachodni, szybkość 5 m. na sek. Mniejsze 8, zamurzone. Temperatura powietrza -1,4.

Przyjęcia u p. Wojewody

P. Wojewoda w dniu wczorajszym przyjął mjr. Ryszarda Jaworskiego z Baranowicz oraz delegację w składzie pp. b. pos. Janki Stankiewicz, dyr. gimn. bielański, w Wilnie Radostawa Ostrowskiego, dyr. gimn. białostockiego, Klucza Grzegorz Jakubowicz, dyr. gimn. białostockiego w Nowogrodzie...

Wieczornica w Teatrze Miejskim

Miłą bezspornie niepodzielną rolę w tej wieczornicy odegrała nam Związek Pracy Obywatelskiej Kobieta w Nowogrodzie, urządzając w sali Teatru Miejskiego wieczornicę...

Program obchodu imienia Marsz. Piłsudskiego

Nowogrodzki Komitet Obchodu imienia Marszałka Piłsudskiego podjął następujący program uroczystości...

Walne Zebranie Oddziału Zw. Strzel. w Zdziciele

W dniu dzisiejszym tj. 5 b. m. o godzinie 19 ej w lokalu szkoły powszecznej w Zdziciele odbyło się Walne zebranie Oddziału Związku Strzeleckiego...

Ujęcie złodziejkę

Onegdaj organy bezpieczeństwa ujęły i odstaWiły do Sądu Powiatowego w Nowogrodzie Kuzmę Jadwigę, mieszkankę wsi Jałki, gm. dworzeckiej, pow. nowogrodzkiego...

Żydowska kwesta uliczna

Wczoraj odbyła się w Nowogrodzie kwesta uliczna, urządzona staraniem zarządu miejskiej biblioteki żydowskiej pod nazwą „Mendel Mojcher Swornicy”, która w wyniku dała 74 zł. 28 gr.

Zabezpieczenia na wypadek bezrobocia

Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Wilnie podaje do wiadomości że w związku z ogłoszeniem w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 3, poz. 18 z dnia 23 stycznia r. u. Ustawy z dnia 29 marca 1929 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia...

O wielkanocne jaja

W roku ubiegłym podczas świąt wielkanocnych Wielkiej Nocy mieszkańcy wsi Urzwiąz gminy zaostrowieckiej Władysław Stępiński i Wiktor Horodziej starym zwyczajem obchodzili ze śpiewaniem okoliczności, na co uzbierał cały koszt, a oni rozdali im w wdzięcznym podziękowaniu...

Kursy rolnicze

W miesiącu lutym b. r. pod kierownictwem agronoma powiatowego instruktora Sejmikowego O. T. O. I. K. R. pow. szczyńskiego odbył szereg 2-dniowych kursów rolniczych w gm. Nowo-Dworskiej, Dziembrowskiej i Wasilskiej...

Na odbudowę

W dniu 3.III pod przewodnictwem p. starosty Z. Przepalskiego odbyło się posiedzenie Pow. Kom. Odbudowy, na którym rozpatrzone 48 spraw niezamkniętych...

Skład Sądu w sprawie Trybusiewicz

Przewodnictwo rozprawy w sensacyjnej sprawie domniemanej mordery zaprzeczył inspektor szkolny gm. Nowogrodzkiego Stankiewicz Trybusiewicz w dniu 6 b. m. o godzinie 19 ej w lokalu Sądowym w Nowogrodzie...

Walne Zebranie Oddziału Zw. Strzel. w Zdziciele

W dniu dzisiejszym tj. 5 b. m. o godzinie 19 ej w lokalu szkoły powszecznej w Zdziciele odbyło się Walne zebranie Oddziału Związku Strzeleckiego...

Ujęcie złodziejkę

Onegdaj organy bezpieczeństwa ujęły i odstaWiły do Sądu Powiatowego w Nowogrodzie Kuzmę Jadwigę, mieszkankę wsi Jałki, gm. dworzeckiej, pow. nowogrodzkiego...

Żydowska kwesta uliczna

Wczoraj odbyła się w Nowogrodzie kwesta uliczna, urządzona staraniem zarządu miejskiej biblioteki żydowskiej pod nazwą „Mendel Mojcher Swornicy”, która w wyniku dała 74 zł. 28 gr.

Zabezpieczenia na wypadek bezrobocia

Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Wilnie podaje do wiadomości że w związku z ogłoszeniem w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 3, poz. 18 z dnia 23 stycznia r. u. Ustawy z dnia 29 marca 1929 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia...

O wielkanocne jaja

W roku ubiegłym podczas świąt wielkanocnych Wielkiej Nocy mieszkańcy wsi Urzwiąz gminy zaostrowieckiej Władysław Stępiński i Wiktor Horodziej starym zwyczajem obchodzili ze śpiewaniem okoliczności, na co uzbierał cały koszt...

Kursy rolnicze

W miesiącu lutym b. r. pod kierownictwem agronoma powiatowego instruktora Sejmikowego O. T. O. I. K. R. pow. szczyńskiego odbył szereg 2-dniowych kursów rolniczych w gm. Nowo-Dworskiej, Dziembrowskiej i Wasilskiej...

Na odbudowę

W dniu 3.III pod przewodnictwem p. starosty Z. Przepalskiego odbyło się posiedzenie Pow. Kom. Odbudowy, na którym rozpatrzone 48 spraw niezamkniętych...

Załącznik: Skład Sądu w sprawie Trybusiewicz

Przewodnictwo rozprawy w sensacyjnej sprawie domniemanej mordery zaprzeczył inspektor szkolny gm. Nowogrodzkiego Stankiewicz Trybusiewicz w dniu 6 b. m. o godzinie 19 ej w lokalu Sądowym w Nowogrodzie...

Załącznik: Zebranie B.B.W.R. w Lidzie

W poniedziałek, dnia 3 marca b. r. w lokalu Okręgowego Tow. Organ. i Kolek Rolniczych w Lidzie odbyło się zebranie Rady Powiatowej Bezparytynego Bloku Współpracy z Rządem, poświęcone sprawom organizacyjnym i przeprowadzeniu wyborów nowego prezydium...

Załącznik: Antypaństwowa robota

Przed kilku dniami do wsi Raczkany gminy Lechowickiej, pow. baranowickiego przybył komisarz ziemski dla dokonania przeglądu prac dokonanych nad scalenie gruntów...

Załącznik: Szybki rozwój Rodziny Policyjnej

Dnia 28 lutego roku zeszłego w Baranowiczach powstało stowarzyszenie pod nazwą „Rodzina Policyjna”. Na początku zapisuje się zaledwie dwadzieścia parę kobiet. Dziś jest ich już w tych kadrach organizacyjnych 124. Składają się małżeństwa, bo w naszym mieście na miesiąc nie przychodzi do stowarzyszenia więcej niż jedno małżeństwo...

Załącznik: Kursy rolnicze

W miesiącu lutym b. r. pod kierownictwem agronoma powiatowego instruktora Sejmikowego O. T. O. I. K. R. pow. szczyńskiego odbył szereg 2-dniowych kursów rolniczych w gm. Nowo-Dworskiej, Dziembrowskiej i Wasilskiej...

Załącznik: Na odbudowę

W dniu 3.III pod przewodnictwem p. starosty Z. Przepalskiego odbyło się posiedzenie Pow. Kom. Odbudowy, na którym rozpatrzone 48 spraw niezamkniętych...

